

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

«Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців»

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

25-26 квітня 2013 року

УДК 371.3(73)

О. Я. СТОЙКА

Ужгородський національний університет

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ПРИВАТНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ США

Поглиблення міжнародних контактів України і міжнародного співробітництва у багатьох галузях науки, техніки, культури вимагає ретельного вивчення зарубіжного досвіду професійної підготовки фахівців і впровадження кращих зразків у вітчизняну систему освіти. На нашу думку, значний інтерес в цьому плані викликає досвід функціонування системи вищої освіти в США, оскільки американські університети традиційно мають високий світовий рейтинг. Окремі аспекти розвитку і функціонування вищої школи США досліджуються вітчизняними вченими (Я. Гулецька, І. Зварим, О. Мартинюк та ін.).

В даній статті стисло охарактеризуємо систему підготовки фахівців у недержавних ВНЗ США.

Всі сучасні американські навчальні заклади поділяються на державні і недержавні (приватні). Зауважимо, що приватний сектор вищої освіти Сполучених Штатів завжди домінував і продовжує доминувати

за кількістю вищих навчальних закладів. Незважаючи на те, що приватних ВНЗ в системі вищої освіти США значно більше (приблизно на 15-20%), загальна кількість студентів є набагато чисельнішою саме в державних ВНЗ (приблизно на 40-50%).

Слід відзначити, що приватний освітній сектор не є однорідним. Всі приватні вищі навчальні заклади поділяються на комерційні і некомерційні.

Некомерційні ВНЗ функціонують як безприбуткові організації, які не ставлять за мету отримати прибуток, вони не розподіляють прибуток серед учасників. Діяльність некомерційних організацій спрямована на досягнення соціального ефекту, тобто культурних, освітніх, наукових, благодійних та інших суспільно-корисних цілей. Надання якісної вищої освіти є для них основним завданням.

Комерційні навчальні заклади, навпаки, створюються з метою отримання прибутку та його подальшого розподілу між учасниками процесу, в основному – засновниками. Безперечно, комерційні вищі навчальні заклади США пропонують ту ж професійну освіту, що й некомерційні, проте через суттєві відмінності в меті діяльності, якості освіти тут дещо нижча. Розподіляючи значну частину прибутку між учасниками процесу, комерційні ВНЗ, відповідно, витрачають менше коштів на освітні послуги, розвиток навчального закладу.

Приватні некомерційні вищі навчальні заклади за їх кількістю складають приблизно дві третини приватного сектора (за чисельністю студентів – приблизно 80%). Вони не є дуже великими і чисельними, але більшість з них мають високу репутацію і добре відомі не тільки в країні, але й за її межами.

Некомерційні ВНЗ пропонують освіту вищого рівня, включаючи престижну елітну освіту. На їх основі сформована група провідних науково-дослідних університетів, які визначають розвиток вищої освіти і всієї американської науки. Приблизно половина некомерційних вищих навчальних закладів підтримується релігійними організаціями різних напрямків, яких сьогодні нараховується понад 60. Серед них найбільш відомі католицькі, баптистські, пресвітеріанські організації [1].

Комерційні навчальні заклади пропонують освіту середнього рівня. За кількістю вони складають приблизно одну третю приватного сектора, а за кількістю студентів – приблизно 17-18%. Часто вони мають закритий характер. Незважаючи на це, комерційний сектор вищої школи США займає певну нішу і ефективно виконує свою роль, яка полягає в основному в тому, щоб відповідати вимогам місцевих ринків праці, стежити за всіма змінами в освітній сфері і на ринку праці. Сучасні комерційні ВНЗ зазвичай готують фахівців в таких галузях, як бізнес, музика, живопис, комп'ютерне програмування та ін.

На сьогоднішній день структуру університетів США можна представити таким чином:

- дослідницькі університети 1 і 2 категорії – пропонують повний спектр освітніх програм бакалавра; щороку присуджують не менше 50 докторських ступенів і мають високий рівень науково-дослідної діяльності. На сьогодні у США функціонує близько 100 дослідницьких університетів 1 і 2 категорії;
- докторські університети – масштаби наукових досліджень у них є відносно невеликими, але вони мають право присуджувати ступені доктора наук (не менше 40 у рік). Таких університетів у США – понад 80 (державних і приватних).
- загальноосвітні університети, які, окрім навчання бакалаврів, здійснюють підготовку магістрів, що вимагає додаткового 2-річного поглибленого вивчення дисциплін спеціалізації. У США зазначених закладів 646 (261 – державних і 385 – приватних) [2].

Всі американські університети – приватні і державні, дослідницькі та не дослідницькі, докторські й магістерські передбачають два рівні навчання. Перший рівень – академічний коледж, що забезпечує майбутнього фахівця загальнотеоретичними знаннями. Після закінчення академічного коледжу студенту присвоюється ступінь бакалавра. Перший рівень університету називають рівнем бакалаврату (baccalaureate) або переддипломним (undergraduate) рівнем. До речі, зауважимо, що коледжі є найпоширенішими в структурі вищої освіти США [3].

Другий рівень університету – це дослідницькі та професійні школи, після навчання в яких присвоюються такі ступені: магістра, докторський і перший професійний. Дослідницькі школи університетів забезпечують майбутнього фахівця науково-теоретичними знаннями, а професійні – фаховими знаннями і спеціальними практичними навичками. Слід відзначити, що професійні школи функціонують в усіх університетах, а дослідницькі – тільки в докторських. Другий рівень називається постбакалавратом (postbaccalaureate) або випускним, дипломним (graduate), що включає магістратуру і докторантуру.

Оскільки в Україні приватні вищі навчальні заклади почали розвиватися порівняно недавно, вважаємо доцільним подальше вивчення досвіду США з метою використання окремих прогресивних ідей у вітчизняному освітньому просторі.

Література

1. Digest of Education Statistics, Wash. NCES of US Dep.of Educ., 2005. - 178 p.
2. Каверина Э. Ю. Тенденции развития высшего образования США : дисс. ... канд. пед. наук : 08.00.14 / Э. Ю. Каверина. - М., 2007. - 246 с.
3. Simpson R. D. Inside College : Undergraduate Education for the Future / R. D. Simson. - N-Y. : Insight Books, 1993-167 p.